

Svar på henvendelse om barnehageloven § 23 tredje ledd og vesentlig lavere personalkostnader

Kunnskapsdepartementet har svart Utdanningsdirektoratet på spørsmål om betydningen av ulik ansiennitet, når man skal vurdere om en privat barnehage har vesentlige lavere personalkostnader per heltidsplass enn i tilsvarende kommunale barnehager.

TOLKNINGSUTTALELSE | 30.06.2022

Gjelder

- [Barnehageloven - § 23 Krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager](#)

Vi viser til deres henvendelse 28. februar 2022 angående barnehageloven § 23 tredje ledd. Dere spør om hvilke momenter som er relevante ved vurderingen av § 23 tredje ledd når man skal avgjøre om en privat barnehages personalkostnader per heltidsplass er vesentlig lavere enn i tilsvarende kommunale barnehager. Mer spesifikt spør dere om man i vesentlighetsvurderingen skal vektlegge at en privat barnehage har ansatte med lavere ansiennitet enn tilsvarende kommunale barnehager har, slik at ansiennitetsnivået taler for at avviket i personalkostnader ikke er *vesentlig*.

Barnehageloven § 23 regulerer private barnehagers krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Etter bestemmelsens tredje ledd skal ikke en privat barnehage ha vesentlig lavere personalkostnad per heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager.

Ved vurderingen av om en privat barnehage har vesentlig lavere personalkostnad per

heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager, er det summen av personalkostnadene som skal sammenlignes. Når man skal vurdere om avviket mellom den private barnehagens personalkostnader per heltidsplass og det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager er *vesentlig*, er det flere momenter som er relevante. Momentene som kan vektlegges i vesentlighetsvurderingen etter § 23 tredje ledd må imidlertid være egnet til å begrunne at det reelle avviket er mindre enn det fremstår som. Det innebærer at momentene må kunne tilsa at avviket i realiteten er mindre enn det man hadde kommet til dersom man sammenlignet summene av personalkostnadene isolert sett. Det følger eksempelvis av forarbeidene i prop. 98 L (2011-2012) at dersom en barnehageeier velger å ta ut hele eller deler av overskuddet som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats i barnehagen, kan dette begrunne at det reelle avviket er mindre enn det fremstår som. Før kommunen kan avgjøre om den private barnehagen har vesentlig lavere personalkostnader, må en estimert verdi for eiers arbeidsinnsats overføres fra årsresultatet til personalkostnadene. På motsatt side vil ikke lavere pedagogtetthet i en privat barnehage være egnet til å begrunne at det reelle avviket er mindre enn det fremstår som. I et slikt tilfelle har den private barnehagen faktisk brukt mindre på personalkostnader enn det tilskuddssatsen som er lagt til grunn tilsier.

Det følger videre av lovens forarbeider i prop. 96 L (2019-2020) og prop. 98 L (2011-2012) at bestemmelsen gir rom for at private barnehager kan ha en annen personalsammensetning og lønnsstruktur enn tilsvarende kommunale barnehager. Det innebærer at en privat barnehage eksempelvis kan ha flere nyutdannede og unge ansatte, og dermed flere ansatte med lav ansiennitet. Dette kan igjen føre til at lønnsutgiftene til den private barnehagen er lavere, og at den dermed har lavere personalkostnader.

Dersom en privat barnehage har lavere personalkostnader enn tilsvarende kommunale barnehager, og dette avviket utelukkende skyldes lavere lønnsutgifter som følge av et lavere ansiennitetsnivå, så har den private barnehagen brukt mindre på personalkonstanter enn et tilskuddssatsen som er lagt til grunn tilsier. I et slikt tilfelle kan ulik ansiennitet forklare hvorfor det foreligger et avvik, men når barnehagen har brukt mindre enn det kommunen har lagt til grunn ved tilskuddsberegningen vil det likevel ikke kunne begrunne at det reelle avviket er mindre enn det fremstår som.

Det betyr at dersom barnehagen har ansatte med lav ansiennitet og ellers lave personalkostnader, så kan det medføre at barnehagen har vesentlig lavere personalkostnader etter barnehageloven § 23 tredje ledd. Dette må vurderes av kommunen i det enkelte tilfelle, gjennom en konkret sammenligning med egne kostnader i tilsvarende kommunale barnehager.